

Handelingen 2 2 – Het waait! Hij de zeilen!! – Pinksteren

- Lezen: Johannes 3:1-16 en Handelingen 2:1-13

Zo was er een farizeeër, een van de Joodse leiders, met de naam Nikodemus. ²Hij kwam in de nacht naar Jezus toe. 'Rabbi,' zei hij, 'wij weten dat U een leraar bent die van God gekomen is, want alleen met Gods hulp kan iemand de tekenen verrichten die U verricht.' ³Jezus zei: 'Werkelijk, Ik verzeker u, alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het koninkrijk van God zien.' ⁴'Hoe kan iemand geboren worden als hij al oud is?' vroeg Nikodemus. 'Hij kan toch niet voor de tweede keer de moederschoot in gaan en weer geboren worden?' ⁵Jezus antwoordde: 'Werkelijk, Ik verzeker u, niemand kan het koninkrijk van God binnengaan tenzij hij geboren wordt uit water en Geest. ⁶Wat geboren is uit een mens is menselijk, en wat geboren is uit de Geest is geestelijk. ⁷Wees niet verbaasd dat Ik zei dat jullie opnieuw geboren moeten worden. ⁸De wind waait waarheen hij wil; je hoort zijn geluid, maar je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat. Zo is het ook met iedereen die uit de Geest geboren is.' ⁹'Maar hoe kan dat?' vroeg Nikodemus. ¹⁰'Begrijpt u dit niet,' zei Jezus, 'terwijl u een leraar van Israël bent?' ¹¹Werkelijk, Ik verzeker u, wij spreken over wat we weten en we getuigen van wat we gezien hebben, maar jullie accepteren ons getuigenis niet. ¹²Wanneer jullie Me niet geloven als Ik over aardse dingen spreek, hoe zouden jullie Me dan geloven als Ik over hemelse dingen spreek? ¹³Er is toch nooit iemand opgestegen naar de hemel behalve degene die uit de hemel is neergedaald: de Mensenzoon?

¹⁴De Mensenzoon moet hoog verheven worden, zoals Mozes in de woestijn de slang omhooggeheven heeft, ¹⁵opdat iedereen die gelooft, in Hem eeuwig leven heeft. ¹⁶Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

¹Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. ²Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. ³Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, ⁴en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

⁵In Jeruzalem woonden destijds vrome Joden, die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. ⁶Toen het geluid weerklonk, dromden ze samen en ze raakten geheel in verwarring doordat iedereen hen in zijn eigen taal hoorde spreken. ⁷Ze waren buiten zichzelf van verbazing en zeiden: 'Het zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken?' ⁸Hoe kan het dan dat wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? ⁹Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, ¹⁰Frygië en Pamfylië, Egypte en de omgeving van Cyrene in Libië, inwoners van Rome die zich hier gevestigd hebben, ¹¹en ook mensen uit Kreta en Arabië, zowel Joden als proselieten – wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden.' ¹²Verbijsterd en geheel van hun stuk gebracht vroegen ze aan elkaar: 'Wat heeft dit toch te betekenen?' ¹³Maar sommigen zeiden spottend: 'Ze zullen wel dronken zijn.'

Preek

Lieve mensen,

De meeste mensen hebben het liefst wind mee. Maar dat is echt niet de leukste vaarrichting. Er is juist weinig aan. Je opent je zeil en daar ga je. Eventueel een spinaker er bij. En dan maak je wel vaart.

Maar het is vooral saai. En het gaat ook nog niet eens het hardst. Het is veel leuker om halve wind of zelfs scherp aan de wind te varen. De boot helt vervaarlijk over en de boeggolven slaan over het schip. Of, met windsurfen, je hangt in je trapeze en raakt bijna het water. Dat is het echte zeilen. De wind giert door het zeil. Altijd maar wind mee ... ik moet er niet aan denken. Gelukkig moet je op een gegeven moment ook weer terug naar de haven. En moet je hard werken om er te komen.

Als de Geest wordt uitgestort met Pinksteren, dan klinkt er het geluid als van een geweldige windvlaag. Ik heb al eens uitgelegd dat het Hebreeuwse woord voor Geest hetzelfde is als het woord voor wind en voor adem. *Ruach*. Voor het Griekse *pneuma* geldt hetzelfde. Geest, wind, adem. En ook het Latijnse *spiritus*. En dus: de Geest wordt uitgestort. Dan is het logisch dat er een geweldige windvlaag te horen is.

En daar wil ik het vanochtend met je over hebben. Het thema dat ik gekozen heb is:

Slide: **Het waait: hijs de zeilen!**

En daar had de communicatiecommissie de volgende afbeelding bij bedacht:

Slide:

Het is in de Bijbel met Pinksteren niet voor het eerst dat het over de Geest gaat. De Geest waaide ook al in het Oude Testament. In het tweede vers van de Bijbel staat al: 'en over het water zweefde Gods geest'. Maar nu, met Pinksteren, om in de metafoor van het Jazz-trio te blijven, nu met Pinksteren krijgt de Geest de ruimte en blaast zijn partijtje mee. Het waait dus. Ik wil bij drie gedachten stil staan.

Slide: 1. Wind heeft iets magisch

Wie heeft ooit de wind gezien? Kijk, we kunnen verklaren hoe wind ontstaat. Tegenwoordig. Hogedruk en lagedruk. En we kunnen het voorspellen. Morgen die en die windkracht. Aan zee. Boven land. En toch. Het blijft iets magisch. Je kunt wind niet zien.

Kijk, je kan de *gevolgen* zien. Je ziet de bomen heen en weer bewegen. Je voelt de pollen in je neus. Je ziet de wolken jagen langs de hemel. En je voelt de wind door je haren als je fietst. Maar de wind zien? Dat is er niet bij.

Dat is wat Jezus ook aanvoert in het gesprek met Nicodemus. Het is een bijzonder gesprek. Jezus vergelijkt het werk van de Geest met de wind. Je kunt er niet precies de vinger op leggen.

Slide: ⁷Wees niet verbaasd dat Ik zei dat jullie opnieuw geboren moeten worden. ⁸De wind waait waarheen hij wil; je hoort zijn geluid, maar je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heen gaat. Zo is het ook met iedereen die uit de Geest geboren is.'

In dat nachtelijke gesprek gaat het over een bepaald werk van de Geest: de wedergeboorte. Door de Geest word je nieuw mens. Dat is een onvoorstelbare gedachte. Hoe gaat dat? Nou, onnavolgbaar. Maar wat moet je dan daarvoor doen?

Het is heel vreemd, maar uit dit gesprek van Jezus met Nicodemus hebben christenen later de volgende vraag gehaald: ben ik wel wedergeboren? En dat is een enorme rol gaan spelen. In de reformatorische traditie moet je een bekeringsverhaal kunnen vertellen. En bij pinksterchristenen moet je vooral gedoopt zijn met de Geest. En daar hebben ze dus allerlei testvragen bij of jij wel echt wedergeboren bent. Maar daar heeft Jezus het hier helemaal niet over.

Hij heeft het over geloven. Dát is wat er van je gevraagd wordt.

Slide: ¹²Wanneer jullie Me niet geloven als Ik over aardse dingen spreek, hoe zouden jullie Me dan geloven als Ik over hemelse dingen spreek?

En die bekende tekst:

Slide: ¹⁴De Mensenzoon moet hoog verheven worden, zoals Mozes in de woestijn de slang omhooggeheven heeft, ¹⁵opdat iedereen die gelooft, in Hem eeuwig leven heeft. ¹⁶Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

Vragen of je wedergeboren bent is, om in de beeldspraak te blijven, in de kajuit gaan kijken of het al waait in je leven. Terwijl je op het dek moet zijn. De horizon moet afspeuren of je al witte schuimkoppen ziet. Aan je lijf voelen of het al waait en wat de windrichting is. Naar je zeilen kijken en daaruit aflezen hoe de wind waait. Zoals Jezus zegt: in Hem geloven. Niet naar jezelf kijken, maar naar Hem! Zoals in de woestijn dat met die slang op een stok. Naar Hem kijken dus. Hem navolgen. Concreet aan de slag. Dan vang je iets van het mysterie van de Geest. Dat wat er van binnen gebeurt is onnavolgbaar, zegt Jezus tegen Nicodemus. Ga dus niet in je eigen ziel zitten roeren, maar hijs de zeilen. Kijk omhoog. Kom in beweging. Dan bereikt de Geest zijn doel met jou!

Kijk, en dan zie je het werk van de Geest vervolgens uitwaaiëren in allerlei kenmerken. Vrucht: *liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing*. (Gal.5:22-23a) Ik zie het ook in allerlei gaven en in personen: *apostelen, profeten, leraren. Mensen die wonderen verrichten, de gave van genezing hebben, vermogen om bijstand te verlenen, leiding te geven of in klanktaal te spreken*. (1 Kor.12:28) En dan vervolgens bezingt Paulus de liefde als het summum van de Geest. Kortom: je merkt aan jezelf en om je heen dat je gelovig bezig bent. En dat de Geest vat op je gekregen heeft.

Slide: 2. Hoe hijs je de zeilen?

Vorige week ging het hier al een beetje over. Toen vergeleek ik jullie en mij met discoballen. En liet zien dat je in de schaduw kunt leven. Door zonden die je doet of je worden aangedaan. Of door omstandigheden die je helemaal overschaduwen. Dan kun je het licht niet opvangen. En dus ook niet weerkaatsen en verspreiden. Dus moet je het licht *opzoeken*.

Nou, met wind is het hetzelfde. Je kunt bang zijn om je over te geven. Met windsurfen had ik dat ook wel: als het dan echt hard waaide, dan ging er zo'n kriebel door je buik van spanning. En ook wel een beetje angst. Wind is krachtig en kan je helemaal meenemen. Je hebt wel een beetje controle, maar toch moet je het ook uit handen geven. Je levert je uit aan de elementen. Wat gaat er gebeuren?

Het is spannend om de zeilen te hijsen. En je moet ook verstandig zijn. Jezelf een beetje kennen. Hoeveel vaart kun je aan? Hoeveel krachten kun je *handelen*? Hijs je alleen het fokzeil? Reef je je grootzeil een beetje, zodat je niet uit de bocht vliegt? De Geest schakelt jouw persoon en jouw verstand niet uit. Dus is het wel belangrijk dat je wind vindt. Maar het is ook belangrijk dat je je niet omver laat blazen.

Wel belangrijk dat je niet stil komt te liggen. Dus blijf die wind wel zoeken. Doof de Geest niet uit, schrijft Paulus ergens (1 Tess.5:19). Je hebt je bestemming nog niet bereikt. Dat is in meerdere opzichten. Dat gaat over je eigen thuiskomst. Het gaat ook om het vernieuwen van deze aarde: jouw bestemming, jouw roeping, jouw doel is om het koninkrijk van Jezus hier en nu al zichtbaar te maken. Ook daarvoor blaast de Geest in jouw leven. Om dat aan te wakkeren. De letterlijke betekenis van zonde is ook: je doel missen. Als je stil komt te liggen mis je je doel. Je geloof zet je in beweging.

En dus wind zoeken. Je Bijbel open. Of muziek aan. Naar de kerk. Naar conferenties. Maar het kan ook zijn dat je wind vangt door te doen: dienen in de stad. Transparant zijn op je werk. De Geest spreekt vele talen. En zo hijs je dus de zeilen. Zodat je de wind van de Geest vangt.

Slide: 3. Het ruime sop

Als je een zeilwedstrijd ziet, dan zie je dat er voor verschillende tactieken wordt gekozen. Zeilers en surfers kiezen hun eigen route om bij de finish te komen. Zo ruim is het werk van de Geest. Allerlei christenen, allerlei kerken, allerlei richtingen. Samen leven we van de wind. Het is mooi dat we dat steeds meer van elkaar erkennen.

Ook in de kerk moeten we daarom elkaar de ruimte gunnen. Niet de ander de wind uit de zeilen halen. Door te zeggen: zoals jij je geloof uitwerkt is niet goed. Wel er over in gesprek blijven. Leren van elkaar keuzes. En soms ook jezelf laten corrigeren. Maar niet vanuit concurrentie. Dus niet in de wind van de ander gaan varen, zodat die niet vooruit komt.

Pinksteren is ook het feest van verbinding in plaats van verwijdering. Het is prachtig om van elkaar zeilen te leren, in plaats van te veroordelen. De Geest waait. Laten we elkaar helpen met zeilen. Door op elkaar betrokken te blijven. Zo helpen we de ander de richting te vinden en vaart te houden.

Amen